

zijn „schralen
luwen, adu-
aduwen?
at onze cate-
n niet in de
Eerst komt
dat was zoo
Een gelijke
openbaring-
voorafgegaan
ven paradijs-
er: verkondi-
patriarchen,
i paedagogi-
de profeten-
in leerproza,
shwe's profen-
„vaders“
plaats, komt
ok deze niet
en. — geen
it den derden
Wijl dan nog,
wel huis-der-
n het valle-
de kathedr,
ats gekregen

rot ons hoog-
f ons al ge-
r dan scha-
t, de realiteit
vigen waren
stoken, waar
et weer aan-
kreeg voor-
van vóór en
óók de scha-
op haar pro-
óók op haar
elen leerstof.
— geen beeld
eg. Dat is:
Wij weten de
wij zijn niet
men en aan-

K. S.

IK LEVEN

naar de (vrij-
ant ge vindt
r de kerk en
rij niet voor,
voelen uitge-
ar voelen wij
en óók toe-
ken typeert?
roepen: wij
orden. Maar
ig zoo te re-
óó, maar an-
ap — nemen
t openlijk, en
un theologie
telijk te doo-
dat de kerk
een bepaalde
indien zij in
ebracht is en
telijk is vast-

de Christian
chen dwingt,
verloochenen,
zij gelooven,
hen uitdruk-
m ter bedie-
t de oefening
ggen wat zij
Ik verwacht
sch orgaan),
beschuldiging
lijk. Als ik in
blad schreef
e synode" en
voorgangers
zie ik ze niet.
men spreken,
in „besloten“
horens terug.
bladen spreek
templaar toe-
aar later het
waar. Ik zou
aan; laat hen
wijze schreef.
De bewijzen
enkomst bij-

gewoond, waarin onderscheidene brieven zijn voorge-
lezen van geëmigreerde leden onzer kerken, die dui-
delijk bewijzen, dat de Chr. Ref. Church ter plaatse
onze menschen steriel wil maken, en als ze dat niet
toelaten, hen uitdrijft of wegzendt, of hun „de papie-
ren“ terugzendt. Die brieven zijn niet in mijn bezit,
maar ze zijn desnoods te krijgen. Nog ter vergadering
zelf reikte ds Wijnhoud me een brief over, waarin een
citaat uit een uit Canada ontvangen brief, waarin ge-
zegd wordt: „een tijdje geleden heb ik m'n attestatie
opgestuurd naar Vancouver, maar nu kreeg ik een
brief terug van den dominee, dat, aangezien ik van
„art. 31“ ben, en die nog niet door de Chr. Ref. Church
erkend werd, ik een verklaring moet schrijven, dat ik
instem met de besluiten van Utrecht 1905, en dat ik
geen propaganda maak voor deze kwestie“. Dit is dan
nog een zeer „mild“ staaltje; we hoorden deze week
veel ergere. Ze zijn zóó ontstellend, dat er onder den
indruk van de daarin gebleken harde feiten thans on-
der ons onderscheiden menschen zijn, die eerst ad-
viseerden aan onze emigranten: sluit u, als er „niets
anders is“, maar aan bij de Chr. Ref. Church, maar
die thans openlijk op deze meening terugkomen en
zeggen: daarheen in geen geval. Wij voor ons waren
al klaar in 1947; wat men toen van Chr. Ref. zijde
OFFICIEEL had gedaan, gaf, meenden wij, al duidel-
lijk bewijs van het inslaan eener verkeerde richting.
En de deze week gelezen brieven bewijzen alleen
maar, dat zoowel ds van Halsema als zijn paronymf
Den Hartogh de plank volkomen misslaan, als ze sma-
len, dat hier niet meer aan de hand is dan een per-
soonlijk zaakje. Wanneer zullen de heeren eens op hun
officiële handelingen willen wijzen met een:
dankt den Heere? Of in het andere geval openlijk zeg-
gen: wij hebben gedwaald, en de kerken misleid, moge
het ons vergeven worden, en we zullen de kwade mis-
leiding vervangen door een goede leiding met afsnij-
ding van wat daaraan niet conform wil zijn? Wie als
een „gewapend held“ met de sleutels van de kerkpoort
opereert, moet niet later als een kibbelend straatjoch
roepen: kijk eens, wat 'n kif. Zijt gij gepantserde hel-
den, scheldt ons dan ook in deze uwe mógendheid en
verzoekt ons niet, van uw „heilige oorlogen“ achteraf
een knikkerspelletje te maken.

We hebben nog meer over deze dingen te zeggen,
en komen dus, hopen we, erop terug.

K. S.

E voto Ds B. A. Bos

Prof. Veenhof gaf bij Drukkerij te Sligte, Enschede,
een goed gedrukte brochure (60 blz.) uit onder den
titel „Voortgaande Reformatie“.

De eerste bladzijden illustreren en rechtvaardigen
het opschrift, dat ik boven deze aankondiging plaatste.
„E voto“ betekent: op verlangen van, volgens den
wensch van. Ds. B. A. Bos wordt door prof. Veenhof
sprekende ingevoerd, en wel onder een zeer breede aan-
haling uit zijn hoofdartikel bij de hervorming van
„De Wachter“. Niet lang na de vrijmaking, zoo ver-
telde eerst ds Bos zelf, en thans prof. Veenhof, kwa-
men enkelen bijeen, om te overwegen hoe het werk der
vrijmaking „k on worden doorgezet
voor gansch het leven“. Ds Bos meende
dat dit „doorzetten“ moest en kon. „Wij gelooven dat
dit heerlijke begin zijn vruchten zal dragen voor gansch
het leven, voor kerk en gezin en school en staat en
maatschappij“. „God gebiedt en wij moeten gehoor-
zamen“.

Deze woorden van ds B. A. Bos waren geenszins die
van een extremist, al zijn zij, die eraan vasthouden,
wel eens extremist genoemd. Prof. Veenhof heeft nu
den wensch van ds Bos ter harte genomen en heeft
zich over de „voortgaande reformatie“ hier nader uit-
gelaten.

Terecht wordt in deze duidelijk geschreven brochure
de Vrijmaking gezien als een „ontdekking“ (wederom)
„van de kerk“, en deze her-ontdekking van de „kerk“
erkend als van primair belang juist voor het verder
gaan van de reformatie. Ik zou wel willen dat degenen,
die thans zoo gauw van extremisme spreken, de door
prof. Veenhof gegeven citaten uit „1834“ en „1886“
lezen. Ze waren destijds gauwer klaar met het pra-
dicaat „valsche kerk“, dan velen in dezen tijd. De
kerkeraad van Voorthuizen b.v. vindt in de algemeene
synode der N. Herv. Kerk de „valsche Kerk“ be-
lichaamd; en ziet de leden die niet „meegingen“ met
de vrijmaking als leden, welke „een secte in de ge-
meente gingen vormen en onder vreemde predikanten
vergaderen“. Zeg zoo iets vandaag; ge krijgt een pak
slaag, naar den geest natuurlijk, en die het doen, zeg-
gen daarvan: „het is naar den Geest“. Het Synodaal
Convent van de Dolcerende Kerken weigert een ker-
keraad, die niet breekt met de hiërarchie nog langer
als kerkeraad te erkennen; men spreekt uit „spreek-
beurten“ vanwege zulk een vergadering „niet meer
te houden voor bediening des Woords“. Wie dat van-
daag zou schrijven, heet „extremist“.

In aansluiting aan deze en dergelijke uitspraken,
teekent prof. Veenhof dan de ellende der z.g. „inter-
kerkelijkheid“; „christen-zijn“ wordt op faale wijze
logemaakt van „kerklid zijn“. „De kerk in het cen-
trum“, roept hij uit, bl. 34 v, en laat Sikkel spreken,
die inderdaad sprekende dingen zegt over de beheer-
schende plaats van de kerk. „Verwarring in het ker-
kelijke“ — aldus Sikkel — „geeft noodzakelijke ver-
warring op allerlei terrein..... terwijl aan de andere

zijde een kerkelijk leven, dat naar de beginselen loopt
en naar de beginselen uiteengaet, ook zuivere verhou-
dingen in de actie van het publieke leven mogelijk
maakt, zoodat ook daar naar de beginselen de bewe-
ging zich richt“ (39). Indien de kerk in Nederland
niet waarlijk gereformeerd wordt „zal allerlei verwar-
ring, allerlei leugen, het publieke leven, bepaald ook
in de worsteling voor het politieke leven, en
voor het sociale vraagstuk, blijven vervalichen
en ontcrachten“ (39).

Het is de verdienste van het onderhavige geschrift,
dat, eer het begint te handelen over „vrijgemaakten“ en
„synodalen“, deze geluiden uit vroeger tijd wor-
den verneembaar gemaakt. Dat kan veel oplooiend on-
heilig vuur dooven, en tot nadenken stemmen. Prof.
Veenhof komt niet met allerlei concrete verlanglijst-
jes, doch heeft blijkbaar zich ten doel gesteld, den
twist over die verlanglijsten vóór te zijn met een aan-
wijzing — en dit met verwijzing naar uitspraken van
vroegere voorgangers — van de noodzaak om daar-
toe te komen. Het is een stormstillend woord in zoo-
verre het tot bezinning oproept, en wil bij het straks
onontkoombare zoeken van concrete daden van voort-
gaande reformatie uitgangspunt en grondslag en doel
aanwijzen.

Waarom we dan ook de lezing van dit geschrift
van harte aanbevelen.

K. S.

Dr J. Ridderbos over „zwart op wit“

Ten vervoelge op hetgeen reeds eerder in vorige num-
mers is geschreven, moge hier nog een enkel détail
volgen uit den brief, die destijds door de commissie
der toenmalige synode is geschreven aan de kerk van
Wezep; van kerkeraadszijde ontving ik in dank af-
schrift.

De brief was van 8 Dec. 1942.

„Krachtens opdracht van de Generale Synode“ mel-
den daarin de deputaten Meyster, den Hartogh, de Jong,
Nauta, Ridderbos, onderteekenaars Meyster, voorzitter,
Ridderbos secretaris, aan den kerkeraad het volgende:

„Wanneer U spreekt van een recht van appél op de
volgende synode, en U daarvoor een beroep doet op
art. 31, is daartegen op te merken, dat in art. 31 slechts
sprake is van appél, dat van een mindere vergadering
gedaan wordt op een meerdere. Van de Generale Sy-
node kan men niet meer in appél gaan. Natuurlijk kan
men op een volgende generale synode de zaak opnieuw
aanhangig maken, maar dit is geen appél. Er is dan
ook geen sprake van, dat tot zoolang de uitvoering van
het besluit zou moeten worden opgeschort, dan zou
geen enkel synodaal besluit kunnen worden uitgevoerd,
zoolang er maar één was, die zel, op de volgende synode
erop terug te willen komen. — — — — —

Wanneer men..... deze methode volgt, dat men ver-
klaart, besluiten eener Generale Synode voorloopig niet
als bindend te aanvaarden, dan is dit niet de kerkel-
ijke weg, en dan heeft het moderamen en ieder lid
van een Gereformeerde Kerk het recht, om dit onrecht-
matig te noemen. Besluiten eener Generale Synode
kunnen natuurlijk door een volgende gewijzigd worden,
maar zoolang dit niet geschied is, zijn ze bindend.
Meent iemand, om der conscientie wil, zich er niet aan
te kunnen houden, dan mag hij zeker niet tegen zijn
conscientie handelen, maar moet hij dan ook tevens
tot de conclusie komen, dat hij met het kerkverband
moet breken“.

We gaan op dezen brief verder niet in. We meenen
hem in zijn geheel, op duidelijk aangegeven gronden,
weersproken te hebben. Maar men lette op de vet-
gedrukte woorden: Daar staat „zwart op wit“. WAT
ook de synode besloten heeft, — ook al neemt zij ter
hand wat ze niet van de kerken ter behandeling kreeg
— wie om der conscientie wil zich er niet aan houden
kan, moet concluderen, dat hij met het kerkverband
moet breken.

Ik geloof niet, dat de Heere dat zegt. Hij is barm-
hartig voor de schapen der kudde en streng voor hun
regeerders (de kerkeraaden). Hij staat den regeerders
niet toe, en legt den schapen niet op, dat zij, zoodra
een geïnstitueerde vergadering van afgevaardigden
— ook al zou zij haar bevoegdheid te buiten gaan —
ingaat tegen Gods Woord, dadelijk alle anderen moet
overlaten aan de wolven. Hij wil, dat we elkaar zul-
len wijzen op het verkeerde, en dan nog verder moe-
ten zien en elkaar moeten dwingen, er nog eens goed
over na te denken. De consequentie is, dat elke sy-
node, door maar brutaal te worden, de kerken uit
elkaar kan jagen.

Hoe dit zij — men heeft ook hier de kerkrechtelijke
ketterijen van de genoemde heeren, g e s c h r e v e n
op l a a s t d e r s y n o d e, „zwart op wit“. K. S.

Candidaats-examen

Geslaagd voor het Candidaats-examen de heeren:
G. Roukema, Bleekerijweg 2, IJsselmuiden; T. J. A.
Delhaas, Bloemendaalstraat 6, Zwolle en P. Veldstra,
Wicher Nijkampstraat 68, Enschede.

Propaedeutisch-examen

Geslaagd voor het Propaedeutisch examen: A. G.
Versteeg, Nijverheidstraat 25, Amersfoort en B.
Wesseling, Matthenesserdijk 254a, Rotterdam.

OP EN OM 'T KERKPLEIN

Niet argeloos antwoord geven

De Schrift onderwijst ons, niet argeloos alles wat
de menschen ons zeggen te gelooven en niet voet-
stoots alles wat men ons voorhoudt aan te nemen:
De onnoozele gelooft alle woord (Spr. 14:15). Een
waarschuwing, die in de Kerk nog bijzonderen nadruk
ontvangt. Want daar zullen valsche leeraars zijn, die
verderfelijke ketterijen bedektelijk zullen invoeren (2
Petr. 2:1). En daarom zegt ook de Schrift: „Geloof
niet een legelijken geest, maar beproeft de geesten,
of zij uit God zijn“ (1 Joh. 4:1). De Heere Jezus
heeft reeds gezegd hoe die beproefing geschieden moet
en hoe wij de valsche profeten van de ware zullen
kunnen onderscheiden: aan hun vruchten zult gij ze
kennen. Die het Woord Gods recht leeren, die zijn van
God (Matth. 7:20). Waar ge het getuigenis van Je-
zus hoort, daar hebt ge te doen met den Geest der
profetie (Openb. 19:10).

Maar de Schrift leert ons óók niet argeloos op alle
vragen, die ons gesteld worden, antwoord te geven.
Want zooals de Farizeeërs en Schriftgeleerden den
Heere Jezus vaak vragen stelden: „Hem verzoekende“,
zoo zijn de menschen er nog vaak op uit, u vragen te
stellen om u er in te laten loopen. En dan zegt de
Schrift: Kijk uit uw oogen! Loop er niet in! Het is
in zoo'n situatie een zot, die zijn ganschen geest uit-
laat, die — zooals de volksmond het zegt — „het ach-
terste van zijn tong laat zien“. Zoo iemand is als een,
die antwoord geeft eer hij zal gehoord hebben, en dat
is dwaasheid en brengt schande (Spr. 18:13).

Daarom vermaant ons de Schrift tot de voorzich-
tigheid der slangen en de oprechtheid der duiven
(Matth. 10:16). Een slang verrast men niet. Zoo
moet een mensch zich niet door vragen laten „verras-
sen“ en uit zijn tent laten lokken.

Met die wijsheid heeft onze Heere Jezus Christus
gewandeld.

Hij heeft er nooit zijn eer in gesteld op alle vragen
een antwoord te hebben.

Als de vijanden Hem „verzochten“, dan liep Hij er
niet in. Want Hij kende hun bedoelingen. Om het even,
of Hij hun vragen zóó of zóó zou beantwoorden, ze
zouden er tóch valsche munt uit slaan. En dan liet
Hij hun even wijs als ze waren. Wanneer zij Hem vra-
gen door wat macht Hij „deze dingen“ doet, dan gaat
Hij daar niet op in. Maar Hij stelt een wedervraag:
De doop van Johannes, was die uit den hemel of uit de
mensen? En als zij het niet wagen daarop een ant-
woord te geven, dan zegt Hij: „Zoo zeg ik u ook niet,
door wat macht Ik deze dingen doe“ (Lukas 20:2-8).

Zoo heeft de Heiland gezwégen voor Kajafas.

Zoo heeft Hij gezwégen voor Pilatus.

Zoo heeft Hij zélf op de vragen van zijn discipelen
niet altoos geantwoord (Hand. 1:6, Joh. 18:12).

Aan de vraag van de samaritaansche: „zijt gij
meerder dan onze vader Jacob“ gaat Hij stilzwijgend
voorbij. (Joh. 4:12).

Calvin heeft met zulke „vragers“ ook heel wat te
doen gehad. Toen Lelio Socinus met allerlei nieuws-
gerige vragen hem lastig viel heeft Calvin hem wél
van antwoord gediend, maar hij is op de bespiegelen-
de spitsvondigheden van Socinus niet ingegaan. Daarin
was Schriftuurlijke wijsheid. Een verwerpen van vra-
gen, die „dwaas en zonder leering zijn, wetende, dat
zij twisting voortbrengen“. (2 Tim. 2:23).

We hebben vandaag deze wijsheid wel zeer nodig.

Want er loopen vele vragers rond, ook rond de
Kerk, die u lastig vallen met vele „problemen“, die
geen probleem zijn. Misschien, die „belangstellend“
naar alles en nog wat omtrent de vrijmaking der Kerk,
de bekeering tot den HEERE in het burgerleven en
de maatschappij informeren, niet omdat ze willen
onderwezen worden omtrent den weg des Heeren, maar
omdat ze opnieuw stof zoeken om tegen u te ageeren.
Zij „verzoeken“ u slechts.

Loop er niet in.

Antwoord zulken naar hun dwaasheid! D. E. C.

Een „weglating“

Dr F. L. Bos merkt in „De Roeper“ op, dat ik, die
met instemming zijn artikel inzake het beweren van
dr J. Ridderbos (en zijn synode) over het „heengaan“
(als men besluiten niet kon uitvoeren in zijn geweten)
had overgenomen in ons blad, één zinnetje, heelemaal
aan het eind, niet had overgenomen; en maakt nu
daartegen bezwaar; en vraagt waarom. Zoodra hij mij
bericht zal hebben dat mijn antwoord op de hém
blijkbaar interesseerende weglatingskwestie zonder
weglating door hem zal worden overgenomen, zal ik
bereid zijn het hem te geven. Eerlijkheidshalve merk
ik even op, dat de overwegingen en motorische priks-
kels, die een redacteur, die opschietten wil, ertoe bren-
gen op een bepaald plekje een punt te zetten in het
overnemen van een artikel van iemand, dien hij nu
óók weer eens een handje helpen wil, velerlei kunnen
zijn; dat dus zijn vraag, gezien haar eigenlijke thema,
de kans loopt óf onbeantwoord te blijven óf een breed
antwoord te krijgen, weshalve belofte van weglating-
looze overneming zijnerzijds van een antwoord op een
weglatinggeval hem zal kunnen komen te staan op
nog al eenige ruimte.

K. S.